

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.IV.30.174/2013/2.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Sándor Csaba ügyvéd által képviselt **(felperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Faludi Csaba ügyvéd által képviselt **(I.rendű alperes neve, címe)** alatti székhelyű I. rendű, a **(II.rendű alperes neve, címe)** alatti székhelyű II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2013. február 28. napján kelt 7.G.40.231/2010/60. számú ítéletével szemben a felperes 64. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi a II. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 12.965.000,-(Tizenkettőmillió-kilencszázhatvanötezer) Ft-ot.

A felperest terhelő elsőfokú eljárási költség összegét 1.800.000,-(Egymillió-nyolcszázézer) Ft-ra leszállítja.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 855.000,-(Nyolcszázötvenötezer) Ft-ra leszállítja, a további 45.000,-(Negyvenötezer) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 200.000,-(Kettőszázézer) Ft, a II. rendű alperesnek 600.000,-(Hatszázézer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 2.375.000,- (Kettőmillió-háromszázhetvenötezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, míg 125.000,-(Egyszázhuszonötezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A felperes építőanyag kereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaság, amely

értékesítési tevékenységét székhelyén és a **(település neve, utca, házszám)** alatti telephelyén folytatta.

A II. rendű alperes a **(település neve)** Megyei Jogú Város közgyűlésének határozata alapján 2009. július 8-án vállalkozási szerződést kötött az **A...** Konzorciummal a **település neve, Y...**-es villamospálya és felsővezetéke, valamint a kapcsolódó egyéb létesítmények építési munkálatainak generálkivitelezésére és kiegészítő tervezésére. A felek a kivitelezést három szakaszra bontották, rögzítették, hogy ezek közül a **(végállomás elnevezése)** végállomás és az **(villamosmegálló elnevezése)** közötti szakasz esetében a vágányzár 2009. augusztus 26. napjától december 3. napjáig tart. Utóbb a teljesítési határidőt e szakasz tekintetében 2010. május 28. napjára módosították.

(Település neve)-en a **(sgt. neve)** sgt-on 2009. augusztusától 2010. nyaráig volt forgalomelterelés, ebben az időszakban felpályás útlezárás volt. A felperes **(település neve, utca, házszám)** alatti telephelye, az **S...**-telephelye, valamint a **(vasútállomás megnevezése)** vasútállomás között helyezkedik el. A villamosvonal felújításában az **S...**-telephelyre vezető közút és villamossín is érintett volt, amely közvetlenül a felperesi telephely bejáratí ajtaja mellett található, azaz mindkét telephely bejárata azonos útestről közelíthető meg. A felújítási munkálatok során az érintett szakaszon a kétirányú forgalmat megszüntették és egy körforgalmú rendszert alakítottak ki a **(sgt. neve)** sgt.-**(krt. neve)** krt. csomópontjának tehermentesítésére. A csomópontban a felújítási munkálatok megkezdése előtt a továbbhaladási irányok korlátozva nem voltak, azonban a változtatás úgy történt, hogy ott csak az **(híd neve)** hídról érkező és a **(krt. neve)** körútra balra nagy ívben kanyarodó forgalmat engedték, illetve ennek ellenkező irányát. Az egyéb forgalmat a körforgalomba vezették, melyben a **(utca neve)**., **(utca 2.neve)**, **(utca 3.neve)**, **(utca 4. neve)** volt érintett a leírt sorrendben és haladási irányban. Az előbbieken írt utcák azonban a tehermentesítés ellenére nem voltak alkalmasak a teherforgalom átvezetésére, így azokat a város más útjait érintően terelték el.

A felperes telephelye esetében további nehezítő tényező volt, a **(vasútállomás megnevezése)** pályaudvar előtti közúton a **(utca neve)** **(utca 5.neve)**-ig tartó szakasza mellett futott az **Y...**-es számú villamosvonal, amelynek pályája a felújításban érintett volt akként, hogy a villamosvonal a **(vasútállomás megnevezése)** pályaudvar előtt az út bal oldalán, míg a **(utca neve)**-ban az út jobb oldalán futott és a váltás, illetve keresztezés a felperes telephelyi bejáratí ajtaja előtt volt. A telephely közvetlen megközelíthetősége egyéb utcák normál, csak egyirányúsított forgalmával szemben nehezített volt, mert ezt a részt felvonulási területként is használták, azaz ahol a forgalom levezetése történt, még munkagépek is közlekedtek. A felperes üzletéhez a bejutás az érintett szakasz felvonulási területként történő használata miatt korlátozottan, szakaszosan volt biztosított, a körforgalom e szakaszán torlódások kialakultak, amelyek nehézséget, idővesztést eredményeztek. Önmagában a terelő útvonal használata tényleges idővesztést nem jelentett volna, mert a keresztező utakat a terelő útnak mindenütt alárendelték, azonban a felperesi telephely előtt zajló munkálatok forgalomkorlátozása eltérő a terelő útvonal egyéb szakaszán kialakult forgalmi rendtől. A **(krt. neve)** krt. és a **(sgt. neve)** sgt. kereszteződésének átalakításához szükséges lezárásokból eredő forgalomkorlátozás miatt megfelelő terelő útvonal, körforgalmú elterelés lett kialakítva, amely annyiban érintette a felperesi ingatlan bejáratát, hogy ott a villamospálya rekonstrukciós munkálatok is zajlottak, így az

Gf.IV.30.174/2013/2. szám

szükségszerű rövidebb-hosszabb ideig korlátozást valószínűsített a körforgalmi rendben közlekedők részére. A felújítási munkálatok hosszabb-rövidebb idejű korlátozást valószínűsítettek meg.

A felperes 2009. novemberében a **(utca neve)**-i telephelyet, mint üzletet bezárta, azt raktárként üzemeltette, értékesítési tevékenységet a székhelyén folytatott, és amennyiben a megrendelt áruk a **(utca neve)**-i telephelyen voltak, úgy onnan történt azok kiadása.

A **(utca neve)** utcai telephely árbevétele 2006-ban 828.297.000,- Ft, 2007-ben 685.958.000,- Ft, míg 2008-ban 607.043.000,- Ft volt. Az építési munkák megkezdése előtti forgalomcsökkenés mértéke 2006. évről 2007. évre 17 %, 2007. évről 2008. évre 11,5 % volt. Az építési munkálatoktól függetlenül jelentkező, ilyen irányú bevételecsökkenés 2009. évben a piaci, gazdasági viszonyok, a gazdasági válság hatására az előző évihez képest 14,25 % csökkenést jelent. Így 2009. augusztus 26-tól 2009. december 31-i időszakra vonatkozóan, figyelembe véve az előző évi (2008. évi) értékesítési árbevételt, a piaci viszonyok, gazdasági válság miatti bevételecsökkenés mértéke 14.370.000,- Ft-ra tehető. A tényleges (2008. évhez viszonyított) árbevétel-csökkenésből (89.147.000,- Ft) az építési munkák megkezdése miatt várható árbevétel-csökkenés 74.777.000,- Ft, ehhez kapcsolódóan a tényleges elmaradt haszon 10.850.142,- Ft-ot tesz ki.

2010. január 1-től 2010. május 31-i időszak vonatkozásában a piaci viszonyok, gazdasági válság hatása miatt a bevétel-csökkenés mértéke 23.301.000,- Ft-ra tehető, így az építési munkálatok miatti bevételkiesés 120.137.000,- Ft, melyhez kapcsolódóan az elmaradt haszon 17.432.000,- Ft.

A felperes szállítókkal szemben fennálló tartozása 2009. augusztus 26-án 127.966.454,- Ft, míg 2010. május 31. napján 120.764.561,- Ft volt. Hitel- és egyéb kötelezettségeinek összege ugyanezen időpontra vetítetten 328.883.962,- Ft és 322.051.477,- Ft volt. 2009. évben a felperes 41.146.065,- Ft értékben csökkentette készletértékét selejtezés címén, melyből 9.815.854,- Ft káresemények, míg 31.330.211,- Ft elévülés miatt került leírásra. Analitikus készletnyilvántartás hiányában nem állapítható meg, mikor kerültek a selejtezett áruk a **(utca neve)**-i telephelyre, illetve az sem, hogy valóban a **(utca neve)**-i telephelyen tárolt készletek kerültek lesejtezésre. Minden évben az őszi hónapoktól kezdve - az építési munkálatok szezonálisága miatt - csökkent a felperes **(utca neve)** utcai telephelyének árbevétele.

A felperes pénzügyi helyzete már az építési munkálatok megkezdését megelőzően is rossz volt, 2009. elejétől megkezdődött egy tartós, a fizetéseképtelenség felé vezető folyamat, amely 2009. év végére bekövetkezett. Az építési munkálatok és az abból eredő forgalomkiesés nem okozója, csak felgyorsítója volt a folyamatoknak. A felperes árbevétele 2006-tól folyamatosan csökkent, a 2008. évi árbevétele 21 %-kal volt kevesebb, mint a 2006. évi árbevétel, ugyanakkor működési költsége nem csökkent. A felperes pénzügyi helyzete csekély nyereséget produkáló „fedezeti ponton” történő működést mutatott, amíg a készletek és a vevőkkel kapcsolatos

selejtezés és értékvesztés elszámolásának megelőzése biztosított. A felperes likviditása

2006. évtől kezdődően folyamatosan romlott, 2008. évtől komoly fizetési nehézségei, míg 2009. év elejétől teljes likviditási gondjai voltak, a szállítók már csak készpénzes fizetés mellett biztosították az áruszállítást.

A II. rendű alperes 8546-29/2010. (II.5.) PB határozata alapján a fejlesztési projektjének megvalósítása során érintett területeken tevékenykedő vállalkozások árbevétel kiesésének kompenzálására 2010. március 2. napján támogatási szerződést kötött a felperessel, melynek értelmében a 2009. szeptember 1. napjától 2009. december 31. napjáig terjedő időszakra 6.000.000,- Ft egyszeri, vissza nem térítendő támogatást biztosított a „Vállalkozói foglalkoztatás bővítése” keret előirányzat terhére. A felperes kijelentette, a pályázattal érintett területen a II. rendű alperes beruházásaival kapcsolatosan keletkező kártérítési igényét nem érvényesíti. A II. rendű alperes közgyűlésének pénzügyi bizottsága a 8546-172/2010. (V.14.) PB határozatával a felpereseknek 5.049.900,- Ft támogatási összeget ítél meg a 2010. január 1. és március 31. közötti időszakra, azonban a felperes a szerződést nem írta alá, így a támogatási döntés visszavonásra került.

A felperes ellen egy beszállítója 2010. június 16. napján nyújtott be felszámolás elrendelése iránti kérelmet arra hivatkozva, hogy a felperes, mint adós 2009. augusztus 18-i esedékességtől kezdődően nem egyenlítette ki számláit, azaz vételártartozását. A Csongrád Megyei Bíróság 2.Fpk.06-10-000549. számú ügyben megállapította a felperes fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolási eljárás lefolytatását. A felszámolás kezdő időpontja 2010. szeptember 21. napja.

A felperes felemelt keresetében kérte a bíróságot, kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 262.994.819,- Ft kártérítés megfizetésére, Keresetét azzal indokolta, hogy az alperesek megrendelésére végzett villamosvonal felújítása ellehetetlenítette kereskedelmi tevékenységét a **(utca neve)** utcai telephelyen. Kárszámítása a következő volt: a **(utca neve)** utcai telephelyen a korábbi évek forgalmi adatait alapul véve 2009. augusztus 26-tól december 31. közötti időszakban a vesztesége (árbevétel-csökkenés, kiesés) 123.951.000,- Ft, míg 2010. január 1. és május 31. közötti időszakban 12.965.000,- Ft volt. Miután árbevétele csökkent, ezért működési költségeinek fedezésére magánszemélyektől ezen időszakban összesen 40.000.000,- Ft hitelt vett fel, beszállítóit időben nem tudta kifizetni, ezért 11.315.819,- Ft összegű kamattartozása keletkezett, a készleteket a szavatossági idő lejártá miatt selejtezni kellett, az ebből eredő kára 41.146.000,- Ft. Emellett ügyviteli többletköltsége merült fel, melynek összege 3.145.000,- Ft, és vagyonában beálló értékcsökkenésként (saját tőkevesztésből származó kárigényként) 71.618.000,- Ft-ot érvényesített. Az alperesek felelősségét a Ptk. 339. § és 350. §-ára alapította.

Az I. és II. rendű alperesek kérték a kereset elutasítását.

Az I. rendű alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a villamosvonal felújítására vonatkozó vállalkozási szerződésnek nem megrendelője, csak szakigazgatási feladatokat látott el, ezért a kereset vele szemben alaptalan.

A II. rendű alperes ellenkérelmében kifejtette, a villamospálya szakasz felújítása alatti

időszakban a felperes **(utca neve)** utcai telephelye előtti útszakaszon a forgalom folyamatos, a telephely megközelítése mindvégig biztosított volt. 2010. április 9. napjától állt vissza az eredeti forgalmi rend, miután a **(sgt. neve)** sgt. és a **(krt. neve)** krt. kereszteződésében megnyílt a körforgalom. A beruházást közérdekből végezte, az az előírások betartásával történt és a zavarás szükséges és elkerülhetetlen mértékét nem lépte túl, ezért kárfelelőssége nem áll fenn. A felperes árbevétel-csökkenése nem hozható okozati összefüggésbe az építési tevékenységgel. A könyvszakértő véleménye szerint a likviditási problémák már jóval azt megelőzően keletkeztek, a folyamatok elkezdődtek és az építőipar általánosan romló gazdasági helyzete eredményezte egyrészt a bevétel kiesését, másrészt a fizetéseképtelenné válását. Utalt arra is, a vonatkozó időszakra támogatásban részesítette a felperest 2009-ben, illetve 2010. évre is biztosított a felperes részére támogatást, azonban azt nem vette igénybe.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, fizessen meg 15 nap alatt az I-II. rendű alpereseknek, mint együttes jogosultaknak 1.905.000,- Ft perköltséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 900.000,- Ft le nem rótt eljárási illetéket. Az ítélet indokolása szerint a felperes igényérvényesítésének jogalapja tekintetében a Ptk. szomszédjogi szabályai irányadóak. Megállapította, hogy a közérdekből végzett II. rendű alperesi tevékenység járhat olyan hátrányokkal, amelyek a közcélú villamospálya szomszédságában lévő ingatlanok tekintetében mutatkoznak. A közérdekből végzett tevékenység - a villamospálya felújítása - nem jelenti azt, hogy ha a környező ingatlanok tulajdonosát hátrány éri, annak ellentételezését ne kérhesse. A Ptk. 100. §-a a szomszédjog általános szabályát fogalmazza meg, melynek értelmében a szomszédot a szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint kártérítés illeti meg, ha a szomszéd ingatlanon történő építkezéssel a szükséges mértéket meghaladóan zavarják, illetve jogai gyakorlását veszélyeztetik. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a Ptk. 108. § (1) bekezdése jelen esetben nem kerülhet alkalmazásra, mert a felperes ingatlanán a II. rendű alperes nem építkezett, annak időleges használatára használati joga megszerzésére sem került sor. A Ptk. 100. §-ában foglaltak alapján közérdekű építmények létesítéséből származó hátrányokat a szomszédok tűrni kötelesek, hiszen a tulajdonjog társadalmi rendeltetésének megfelelő gyakorlásával közérdekből végzett és bizonyos fokú zavarással együtt járó tevékenységek önmagukban nem eredményeznek kártérítési felelősséget, kártérítésre csak a szükségtelen zavarás teremt alapot. A zavarás mértékének elbírálása körében a felperesnek az ingatlan zavartalan, a még meglévő környezeti adottságok védelmét is biztosító használatához fűződő érdekét és a villamospálya felújítása tekintetében fennálló közérdeket kell egybevetni. A kártérítési igény abból származhat, ha az érdekek összeméréséből adódóan a zavarás szükségtelensége megállapítható (BDT 2009/2059. számú döntés). Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a perben tanúként meghallgatott **(tanú személyneve)** és **(tanú 2. személyneve)**, mint a felperes tagjainak vallomását,

(tanú 3. személyneve) és **(tanú 4. személyneve)** tanúk vallomását figyelmen kívül hagyta, utóbbiak korábban szerződéses kapcsolatban álltak a felperessel, ezért tőlük nem

volt elvárható elfogulatlan tanúvallomás, igaz ez **(tanú 5. személyneve)** és **(tanú 6. személyneve)** tanúvallomására is, akik az érintett terület közelében vállalkozóként folytattak értékesítési tevékenységet, ezért érintettségük miatt vallomásaik nem szolgálhattak a tényállás megállapításának alapjául. A perben meghallgatott további tanúk vallomásai alapján megállapította, hogy a felperesi telephely megközelítése teher- és személygépjárművel a felújítási időszakban részben korlátozottan, azonban megoldható volt. A tanúvallomások, valamint **(közlekedési szakértő személyneve)** közlekedési szakértő és egyéb peradatok egybevetése alapján megállapította, hogy a közérdekből végzett villamospálya felújítás, építés az azzal együtt járó szükséges mértékben zavarta a felperesi telephely használatát, a zavarás szükségtelensége nem volt megállapítható, ezért a II. rendű alperest kártérítési felelősség nem terheli. Nyomatékosan utalt arra, hogy a támogatási szerződésben a felperes lemondott a támogatási összeget meghaladó kártérítési igényéről, annak érvényesítéséről. A lemondás kifejezett, egyértelmű volt, az egyoldalú nyilatkozatra a szerződésre vonatkozó szabályokat megfelelően kell alkalmazni, mivel a szerződés megkötésekor a felperes tudott, illetve tudnia kellett az esetleges károkról.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, ha a zavarás szükségtelen lett volna és ezt a II. rendű alperes a támogatási szerződés megkötésével elismerte volna, a felperes kártérítési igénye akkor is alaptalan lenne, mert a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a károsultnak minden kétséget kizáróan bizonyítania kell a károkozó felróható magatartásának meglétét, a kár bekövetkeztét, valamint a kettő közötti okozati összefüggést. Az okozatosság általánosságban sem csupán a tények pusztá egymásutániságát, hanem minden esetben a tények olyan zárt láncú egymásutániságát, egymásból következőségét jelenti, amikor az egyik elem hiányában az azt követő további tények bizonyosan nem következnek be. Ehhez képest a jogi okozatosság - a tényállás függvényében - az adekvát és jogilag releváns kauzális kapcsolat meglétét és annak bizonyítását jelenti. Az árbevétel-csökkenés a kauzális láncban fennálló hiányt semmiképpen nem pótolhatja, pusztán a károsodás bekövetkeztéből az oki összefüggés nem következik. A könyvszakértői vélemény adataiból megállapítható, hogy a felperes árbevétel-csökkenése 2006-tól folyamatos volt, a szakértő több okot is felsorolt, ami erre vezethetett. Kifejtette azt is, nem csak a villamospálya építése miatt következhetett be árbevétel kiesés, az több ok együttes következménye. A szakértő utalt arra is, nagyobb biztonsággal az adekvát, releváns ok akkor állapítható meg, ha a felperes könyvelési adataiból (analitikák, selejtezési jegyzőkönyv, stb.) meghatározhatóak az egyes telepekhez tartozó tendenciák. Ilyen adatok azonban nem álltak rendelkezésre. A szakértő véleménye szerint nyereséget a felperes csak azáltal tudott kimutatni, hogy selejtezést, értékvesztést a korábbi években nem számolt el, így is 2008-tól kezdődően fedezeti ponton működött. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes minden kétséget kizáróan nem tudta bizonyítani az adekvát és jogilag releváns kauzális kapcsolatot, a ténylegesen bekövetkezett forgalomcsökkenés és a II. rendű alperes megrendelése alapján végzett villamospálya felújítási munkálatok között. Az I. rendű alperes tekintetében megállapította, hogy nem volt megrendelője a villamospálya felújításának, ezért közte és a felperes között semmilyen jogviszony

nem realizálódott, a felperesnek az I. rendű alperessel szemben nincs keresetösségi joga jelen tényállás alapján.

A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerinti megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság téves tényállást állapított meg, a bizonyítékok alapján azt kellett volna megállapítani, hogy telephelye teherautóval - folyamatos kiszolgálásra alkalmasan - teljesen megközelíthetetlené vált. A **(utca neve)** utcai telephely működése teljességgel ellehetetlenült az Y...-es villamosvonal felújítási munkálataival összefüggésben. A környező utcákba terelt forgalommal kapcsolatosan nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a ténytet, hogy oda teherautóval behajtani tilos volt, másrészt fizikálisan is alkalmatlanok voltak ezek a terelő utak a nagyobb teherautóval való közlekedésre, pl. a teherautók be sem tudtak fordulni a kis utcákba, másrészt, a buszparkolón keresztül el sem fértek az átközlekedésben. A felperes vitatta a könyvszakértői véleményt is. Állította, forgalomcsökkenése és bevétel elmaradása messze túlmutat azokon a számokon, amik az ítéletben szerepelnek és az nem köthető a válság okozta visszaeséshez. A felperes állította, amennyiben bevétele és forgalma - az elterelés okán - nem esik drasztikusan vissza, úgy képes lett volna mind működését, mind hiteleit, mind szállítói kötelezettségeit teljesíteni. A magyar gazdaságban általános és jellemző a rúlirozó hitelből való halasztott fizetésből való finanszírozás, mely állandó és stabil forgalmazást, illetve bevételt feltételez. Ha mindez tartósan megszűnik, úgy valóban előáll a fizetéseképtelenség. A felperest mulasztás e körben nem terheli. Nem helytálló az az ítéleti megállapítás, hogy a felperes működési költségeit nem csökkentette. A felperes a végletekig elment a költségcsökkentésben, az alkalmazottakat és a megbízottakat elbocsátotta, fizetéseket nem folyósított, a veszteséges telephelyet bezárta és működését korlátozta, reklámokra nem költött. Ennél több tőle nem volt elvárható. Nem állapítható meg, hogy a felperes fizetéseképtelensége már korábban bekövetkezett volna, e körben a szakértői vélemény vonatkozásában is indítványai voltak a felperesnek, melyek megfelelő indok nélkül nem kerültek elbírálásra.

Az egész kivitelezés közel egy évet csúszott, ebből az alperes köztudottan kötbérigényt is érvényesített a kivitelezővel szemben. Nem lehet kérdéses, hogy jóval hosszabb időn keresztül, tehát szükségtelenül zavarásra került a felperes, túl a fizikális ellehetetlenülésen is. Mindebből adódóan megilleti őt a kártérítés.

A fellebbezés részben alapos.

A felperes keresetében a Ptk. 339. § (1) bekezdésére hivatkozással amiatt érvényesített kártérítési igénytet az alperesekkel szemben, mert a kivitelezés miatt telephelyének megközelítése elnehezedett, ellehetetlenült és a kivitelezés indokolatlanul elhúzódott, ezzel okozati összefüggésben keletkezett kárai megtérítését követelte.

Önmagában a II. rendű alperes eljárásából, a más vállalkozásoknak fizetett

kártalanítás tényéből jelen perben a Ptk. 108. §-ának alkalmazása következhetne, mivel az 1990. évi LXV. törvény 8. §-ának (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen - többek között - a településfejlesztés és helyi tömegközlekedés biztosítása, az ezzel kapcsolatos feladatok ellátásáról való

gondoskodás, amely a település nagyságától, lakosságszámától és egyéb feltételektől függően eltérő is lehet (8. § (3) bekezdés). Így a villamospálya felújítása a helyi önkormányzat II. rendű alperes szakfeladatának ellátási köréhez tartozik. Helytállóan foglalt állást azonban az elsőfokú bíróság, amikor a felperes igényérvényesítésének jogalapja tekintetében a Ptk. szomszédjogi szabályait alkalmazta, a kialakult bírói gyakorlat szerint ugyanis a felek jogviszonyában ezt kell irányadónak tekinteni, figyelemmel arra, hogy a felperes ingatlanát ténylegesen a II. rendű alperes nem használta, használatát nem korlátozta.

A Ptk. 100. §-a szerint a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen a szomszédait szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné. Amennyiben a dologi jogi jellegű szomszédjogi előírások megsértésével összefüggésben kár keletkezik, a károkozás relatív szerkezetű kárkötelmi viszonyt keletkeztet a károkozó és a károsult között, vagyis a Ptk. 100. §-ában foglalt tilalom megsértése esetén kötelmi - kártérítési - jogviszony keletkezik, amelynek alanya kötelmi kötelezettként a károkozó. A Ptk. 100. §-a önmagában nem kárfelelősségi szabály, a szomszédjogi sérelemre alapított szükségtelen zavarástól való tartózkodás megsértésével keletkezett kárt a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó szabályok szerint a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kell elbírálni.

A szomszédjogi sérelem miatti kártérítési igény a szükségtelen zavarásban megnyilvánuló jogellenes magatartás tényleges tanúsítójával, a károkozóval szemben érvényesíthető (EBH 2006/1/139. számú elvi határozat, Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Pf.V.20.131/2001., Pf.V.20.525/2006. számú határozatok, Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.299/2011. számú határozat).

Az I. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés tehát megalapozatlan, hiszen károkozó magatartást nem fejtett ki, még csak megrendelője sem volt a villamospálya felújításnak, ezért helyesen utasította el az elsőfokú bíróság a vele szemben előterjesztett keresetet. A felperes és közte kárfelelősségi jogviszony nem keletkezett, az I. rendű alperes a kár bekövetkeztében nem hatott közre.

A II. rendű alperesi önkormányzat volt a beruházás megvalósítója, így amennyiben a vele szerződéses jogviszonyban álló vállalkozók a kivitelezési határidőt a szükséges mértéken felül túllépik, az ezzel okozott kárért helytállni tartozik.

A Ptk. 100. §-ának alkalmazásakor a tulajdonos és mások érdekeinek összemérésére és egyeztetésére van szükség, amelynek során a szükségképpen ellentétes érdekek kiegyenlítése mentén húzható meg a tulajdonos használati jogának korlátja. Ennek meghatározása az összes körülmény vizsgálata alapján történhet, és elsősorban a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Kétségtelen, hogy bizonyos mértékű józan emberi előrelátás mellett számítható zavarást a szomszéd részéről mindenkinek el kell viselnie. A tűrési küszöb esetenként eltérő lehet a zavarás jellegétől, a környezet sajátosságaitól, az ingatlan funkciójától és a technikai

érdekeinek összemérése eredményeként lehet megítélni. A szemben álló érdekek mérlegelése nyomán kialakított érdekegyensúly („fair balance”) az a támpont, amelyhez képest a zavarás szükségessége vagy szükségtelensége megállapítható és amelynek segítségével meghatározható, hogy mi a zavarásnak azon mértéke, amelyet a sérelmet szenvedett még tűrni tartozik (Szakértői javaslat az új Polgári Törvénykönyv Tervezetéhez, CompLex Kiadó Kft. Bp. 2008. 612. oldal, Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.493/2011/5. számú határozat).

A város és infrastruktúra fejlesztése szükségképpen együtt jár bizonyos mértékű zavarás, minden erre irányuló tevékenység, beruházás óhatatlanul érdeksérelmet okoz. Ebben a speciális helyzetben is az ellentétes érdekek összevetése alapján dönthető el az, hogy a zavarás szükségtelen volt-e, s hogy az azzal okozott sérelem alapot ad-e kárigény érvényesítésére. A szükségtelen zavarás lehet magával az építkezéssel együtt járó, az építési tevékenység időtartama alatt fennálló zavaró hatás, ami átmeneti jellegű és a szomszédos ingatlan használatát befolyásolja, korlátozza. Általában a szakszerű építkezéssel együtt járó átmeneti kisebb kényelmetlenségek nem minősülnek szükségtelen zavarásnak, ezért kártérítési felelősséget nem alapoznak meg. Ilyen a közérdekből végzett út- és villamospálya kialakítás, illetve ezek fejlesztése, karbantartása, korszerűsítése, ha az az előírások betartásával és a zavarás szükséges és elkerülhetetlen mértékét nem túllépve történik, különös tekintettel arra, hogy e tevékenységek a városi környezetben élő lakosság és - kiemelten - a szomszédok életminőségét javítják, komfortérzetét növelik, közlekedésüket könnyítik, ezáltal érdekeiket szolgálják (hasonlóan: EBH 2001/1/408. számú elvi határozat). A perbeli esetben is mindazon alapvető elvek alapján kellett a felek érdekeit összemérni, melynek során nem volt figyelmen kívül hagyható a felperes üzleti érdeke.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A károkozásért való felelősség objektív előfeltétele a jogellenes károkozás. Az alperesi jogellenes magatartás, vagyis a szükségtelen zavarás tényének bizonyítása a károsult felperest terhelte.

A peradatok alapján tényként állapítható meg, hogy a II. rendű alperes beruházásában megvalósuló villamospálya építési munkák végzése során jelentős mértékben korlátozták a felperes működését. A munkák jellege, volumene ismeretében ugyanakkor a tanúvallomások alapján is bizonyított tény, hogy a II. rendű alperes az elhúzódozó kivitelezéssel zavarta a felperest, mely zavarás szükségképpen forgalomcsökkenéssel, árbevétel kieséssel járt. Maga a II. rendű alperes is elismerte, hogy a kivitelezés szükségtelenül elhúzódozott, ez az oka annak, hogy a beruházást végző céggel szemben késedelmi kötbérigényt érvényesített. Megállapítható, hogy a perbeli szakaszt érintően három szerződésmódosítás történt, ennek eredményeként az eredeti 2009. december 3-i teljesítési határidő helyett

hónapokkal később történt meg a kivitelezés befejezése. Másfelől a szükségtelen zavarás elismerését jelenti az is a II. rendű alperes részéről, hogy kártalanítási összegeket fizetett - peren kívüli egyezség keretében - az érintett útszakasz mellett működő vállalkozásoknak, ennek érdekében pályázniuk kellett, és a további kárigényükről le kellett mondani. A fentiek alapján - az ítéltábla álláspontja szerint - a szükségtelen zavarás, a jogellenes

magatartás ténye igazolt.

A felperes 2010. március 2. napján kelt támogatási szerződésben árbevétel-kiesésének kompenzálására 2009. szeptember 1-től 2009. december 31-ig terjedő időszakra 6.000.000,- Ft vissza nem térítendő támogatás elfogadása mellett a II. rendű alperessel szembeni kártérítési igény érvényesítéséről lemondott. Mivel a 2009. évre vonatkozóan 2010. februárjában történt a jogról való lemondás, így a felperes 2009-es évre vonatkozóan a villamospálya felújításából származó kárát kellő gondosság mellett ismertette, ezért a további kárigényéről való lemondása kiterjed valamennyi 2009-ben bekövetkezett kárára. A nyilatkozata azonban kiterjedően nem értékelhető, ezért a 2010-ben esedékessé váló kárigényére nem vonatkozhat.

A felperes a 2010. március 2. napján kelt támogatási szerződés 4.3. pontját a peres eljárás során megtámadta, de kifogása nem alapos. Pusztán azért, mert a támogatási szerződés megkötésének lehetőségéről tájékoztató pályázati kiírásban a további kártérítésről való lemondás - mint vállalandó kötelezettség - nem szerepel, nem jelent téves tájékoztatást a II. rendű alperes részéről, mert a felperes a szerződés aláírását megtagadhatta volna, ahogy azt utóbb a 2010. évre vonatkozóan meg is tette. Így a felperes kártérítési igényt a szükségtelen zavarás miatt kizárólag a 2010-es évre vonatkozóan érvényesíthet. Ezért a 2009-ben keletkezett - a 2009-es mérlegben már szereplő 71.618.000,- Ft saját tőkevesztésből származó, továbbá 123.951.000,- Ft elmaradt haszonból származó kárigény jogalapja nem áll fenn.

A perben kirendelt szakértő szakértői véleményében rögzítette, hogy a felperesi társaság 2009. évben összesen 41.146.065,- Ft értékben csökkentette készletértékét selejtezés címén, 9.815.854,- Ft értékben káresemények miatt és 31.330.211,- Ft értékben elévülés miatt. Rögzítette továbbá, hogy a készlet analitikus nyilvántartás hiányában nem állapítható meg, hogy mikor kerültek a leselejtezett áruk a **(utca neve)** utcai telephelyre, illetve valóban a **(utca neve)** utcai telephelyen tárolt készletek kerültek-e leselejtezésre. Az ítéltábla mindebből megállapította, hogy a készletek leselejtezése is 2009-ben történt, mely időszakra a felperes kárigényt nem érvényesíthet, lemondó nyilatkozata alapján.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, amennyiben az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. Kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és azt a vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges (Ptk. 355. § (4) bekezdés).

Ahhoz, hogy a felperest 2010. évben ért kár tekintetében a szükséges reparáció meghatározható legyen, könyvszakértői bizonyítással kellett tisztázni a kár mértékét, összegét. Ez a bizonyítás az elsőfokú eljárás során megtörtént. Az elsőfokú bíróság könyvszakértői bizonyítást folytatott annak érdekében, hogy pontosan megállapítható

Gf.IV.30.174/2013/2. szám

legyen a felperesi árbevétel-csökkenés, és hogy a különböző okok azt milyen arányban eredményezték a perbeli villamospálya építési munkák miatti zavaró hatás mellett.

A szakértő véleményében - melyet személyes meghallgatásakor is fenntartott - a 2010. január 1-től május 31-ig tartó időszakra eső árbevétel csökkenés mértékét úgy határozta meg, hogy a piaci viszonyok és gazdasági válság miatti árbevétel csökkenés 23.301.000,- Ft, míg az építési munkálatokkal összefüggésben keletkező árbevétel - csökkenést 120.137.000,- Ft. Ez utóbbi tekintetében a korábbi árresek figyelembevételével a villamospálya építésével összefüggő elmaradt haszon összegét 17.432.000,- Ft-ban állapította meg.

A szakvéleményből megállapítható, hogy a szakértő a kivitelezéssel kapcsolatban keletkező árbevétel-kiesésből származó elmaradt hasznot bár becslés módszerével, azonban meghatározta, elkülönítette a piaci forgalmi viszonyok és a gazdasági válság okozta árbevétel-kiesésből származó elmaradt haszontól. Az ítélet tábla a perben kirendelt szakértő szakértői véleményét aggálytalannak találta és azt ítélezése alapjául elfogadta. A felperes keresetében a 2010. évre eső bevétel- kiesésből származó kárának összegét 12.965.000,- Ft-ban kérte megállapítani. Figyelembe véve azt, hogy a szakértői becsléssel meghatározott elmaradt haszon összege a felperesi keresetben megjelölt ezen kárösszeget meghaladta, így megállapítható, hogy a kivitelezéssel összefüggésben 2010. január 1. és május 31. között a felperesnek 12.965.000,- Ft elmaradt haszna, mint kár bizonyosan felmerült. Az ügyviteli költség címén érvényesített 3.145.000,- Ft tekintetében a szakértő szakvéleményében megállapította, hogy a felperesi társaság főkönyvi könyvelése 2010. évre „igénybe vett szolgáltatás” címén 4.219.206,- Ft-ot, „egyéb szolgáltatás” címén 1.016.904,- Ft-ot számolt el. A társaság főkönyvi könyvelése alapján azonban megállapította, hogy ilyen címen, ilyen összegeket a korábbi évek könyvelése is tartalmaz, azaz a korábbi évekhez képest új költség a kivitelezés időszaka alatt nem merült fel. A szakvélemény alapján tehát a felperes nem bizonyította állítását, hogy a 3.145.000,- Ft-os költsége a II. rendű alperes által megrendelt kivitelezéssel okozati összefüggésben merült fel.

A felperes hivatkozása szerint a kivitelezésre tekintettel 40.000.000,- Ft hitel felvételére kényszerült. Ebből származóan költsége merült fel. A szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a felperesi társaság pénzügyi helyzete már az építési munkálatok megkezdését megelőzően is rossz volt, 2009. év elejétől megkezdődött a tartós fizetéseképtelenség felé vezető folyamat. Az építési munkálatok és abból adódó forgalom-kiesés nem okozója, hanem csak felgyorsítója volt a folyamatoknak. A szakértői vélemény rögzíti, hogy 2009. augusztus 26-án a felperes szállítói kötelezettsége 127.966.454,- Ft, 2010. május 31-én 120.764.561,- Ft volt, és hitelből származó kötelezettsége 2009. augusztus 26-án 328.883.962,- Ft, 2010. május 31-én 322.057.477,- Ft. Mindezekből megállapítható, hogy a felperesnek már 2009. augusztusában, azaz a kivitelezés megkezdését megelőzően nagyszámú

-12-

tartozásai voltak és nagyszámú hitelállománnyal rendelkezett. A rendelkezésre álló adatokból az következik, hogy a felperes részint hitelt törlesztett és hitelt vett fel a 2010. május 31-i kivitelezés befejezéséig, azonban nem állapítható meg az, hogy a hitel felvételére 2010. évben került sor és az sem, hogy ez a kivitelezéssel összefüggésben történt.

A fentiek alapján az ítélet tábla a szakértői bizonyítás, a szakértő nyilatkozatai alapján megállapította, hogy a felperest a II. rendű alperes károkozó tevékenységével okozati

összefüggésben 12.965.000,- Ft kár érte, az ezt meghaladó követelés azonban alaptalan.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és kötelezte a II. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 12.965.000,- Ft-ot.

Mivel a részbeni megváltoztatás folytán a felperes részben pernyertes lett, ennek arányához mérten az ítéletábra leszállította a felperest terhelő elsőfokú eljárási költség összegét - a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint - 1.800.000,- Ft-ra, az elsőfokú eljárási illeték összegét pedig 855.000,- Ft-ra. Egyidejűleg megállapította, hogy 45.000,- Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illeték a II. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad (1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés b) pontja, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §).

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes fellebbezése csupán kisebb részben vezetett eredményre, ezért az ítéletábra a Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával - másodfokú pervesztességének arányában - kötelezte, fizessen meg az I. rendű alperesnek 200.000,- Ft, míg a II. rendű alperesnek 600.000,- Ft másodfokú eljárási költséget.

Ennek során figyelemmel volt arra, hogy az I. rendű alperessel szemben a fellebbezés teljes egészében alaptalannak bizonyult, míg mérsékelt összegben a II. rendű alperessel szemben részben megalapozott volt, az ügyvédi munkadíjat az alperesek érdekeltségére és az általuk kifejtett védekezésre is figyelemmel állapította meg (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pont, (5) és (6) bekezdés).

Ugyancsak a részleges pernyertesség szabályai alapján kötelezte a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 2.375.000,- Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, míg 125.000,- Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés, továbbá 14. §, valamint Itv. 5. § (1) bekezdés b) pont).

Szeged, 2013. október hó 3. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Dobler László sk.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
táblabíró